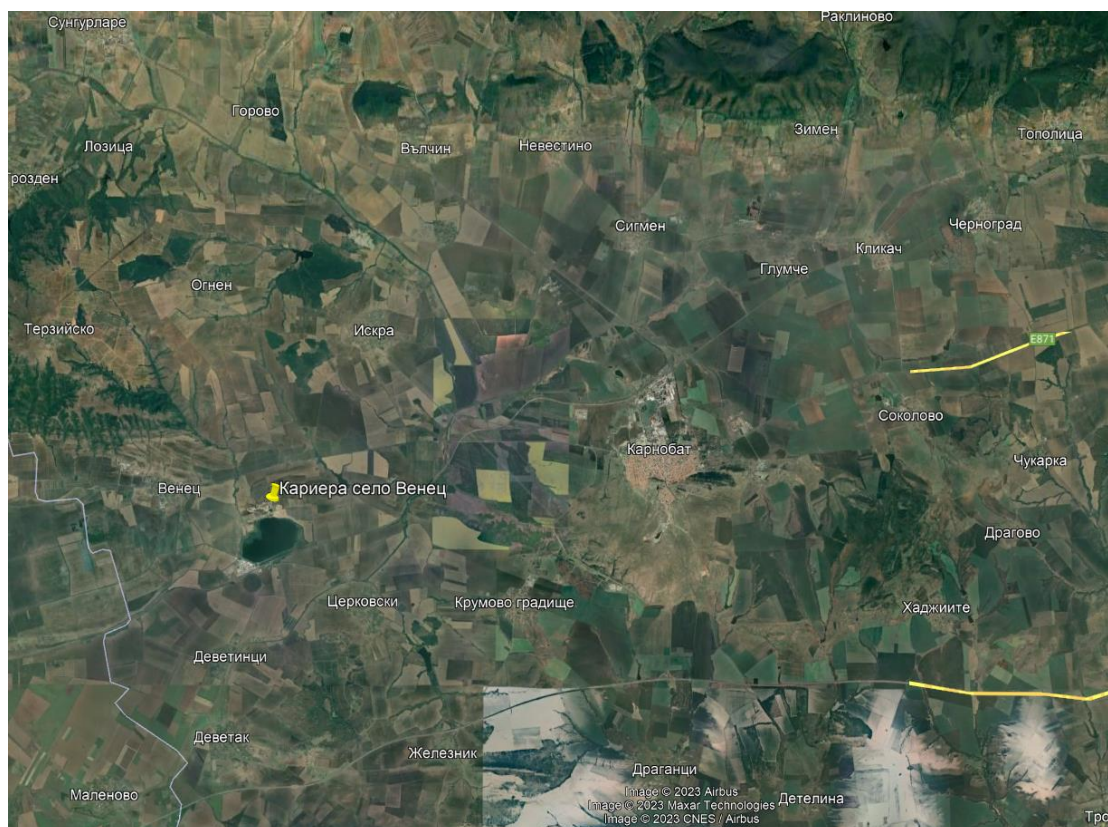

Находище на късномиоценска фауна „Венец“

Произход на името. Носи името на селото, до което е разположено (мястото е отбелязано на файл Бургас_март 2023

Местоположение. Кариерата се намира на 3 км изток – югоизток от село Венец, в непосредствена близост до язовир Цанко Церковски и река Мочурица. Територията на находището е в землището на Венец, а административно е към община Карнобат, Бургаска област. Кариерата (баластриера) е за добив на инертни материали – пясък и чакъл, и в момента не се експлоатира. Има значителни размери (фиг. 2). Простира се посока изток – запад на дължина от около 800 м, а най-голямата ѝ ширина достига 300 м. Поради значителните изкопни работи, образуваната негативна форма на релефа достига дълбочина до 40 м (фиг. 3). Поради сравнително скорошното прекратяване на добива на инертни материали (преди около 5 г.) са запазени обширни разкрития на горномиоценски теригенни седименти. Наслагите са от флувиален тип, с алувиален и пролувиален характер на потоците, на места с характерно кръстосано наслагване (фиг. 4, фиг. 5). Географски попада в най-североизточната част на голямата Сливенска котловина, част от Задбалканските котловини. Теренът е с лек наклон на юг и с надморска височина около 160-170 м.

Фиг. 1. Местоположение на геотопа

Категория, клас и тип. Геотоп с научна стойност, клас палеонтоложки – фосилно

находище на късномиоценска бозайна фауна. Възраст – късен миоцен.

Статут, територия и граници. Геотопът не притежава статут на защитен обект.

Исторически преглед. По време на експлоатацията на кариерата са намирани зъби на хоботни животни. Фосилите се съхраняват в исторически музей Карнобат.

Геоложка обстановка.

Неогенските седименти в кариерата са представени от алувиални и езерно-блатни отложения, които запълват донеогенския релеф. Подложката тук е изградена от къснокредните седименти на Тънковската свита (Петрова и др., 1980; Савов и Филипов, 1995) – незакономерно редуване на тънкослойни туфи, туфити, глинести варовици, пясъчници, алевролити и мергели.

Неогенските седименти се отнасят към „Неподелен неоген“, който е изграден от чакъли, пясъци и глинени (Савов и Филипов, 1995). Чакълите се разполагат в основата на разреза. Късовият им състав е от андезитови туфи, глинести варовици, и пегматити кварцови късчета. Размерите им са разнообразни, като преобладаващите са в рамките на средния и едър чакъл. Освен тях са наблюдавани валуни и блокове с размери до 1 м. Дебелината им е в рамките на 8 - 10 метра. Върху тях са разполагат или глинени и пясъци, или незакономерно редуване на глинени, пясъци и конгломерати. Всички тези седименти прехождаат едни в други в латерална посока. Върху тази алтернация са отложени дебели пясъци. Намерените останки от бозайна фауна определят неогенските седименти тук като късно миоценски. Отгоре разрезът завършва с 20 – 70 см кватернерна покривка, представена от чакъли и валуни с пясъчливо-глинест матрикс.

В изследваната част на находище Венец се разкриват дребно-среднозърнести пясъци, които се проследяват лесно с по-тънки прослойки от гравийни и чакълести пясъци до чакъли с пясъчлив матрикс (фиг. 4 и 5, снимки с лесно проследяване). Цветът им е бежов, жълтеникаво-бежов, ръждивокафяв, жълто-зеленикав и сивозеленикав. По състав са фелдшпатови арени (Folk, 1970), състоящи се от 64% кварц, 34% фелдшпати и 2% слюди, тежки минерали и скални късчета с андезитов, кварцов, пегматитов и варовиков състав. Дебелината им достига до 16 м.

В кариерата са идентифицирани отделни кости на едър хипарион, газела, зъб от носорог, останки от костенурка, раменна кост (humerus) и зъб на хоботно.

Геоконсервационна характеристика. Геотопът е интересен обект, за съжаление предстои рекултивация на терена и достъпът до фосилоносните нива ще бъдат недостъпни.

Интерпретация. Находките са от няколко различни места в склоновете на кариерата.

Околен ландшафт. Геотопът се намира в близост до с. Венец, сред обработваеми площи и в близост до винзавод Карнобат..

Културно и духовно значение. Находището няма такова значение.

Развлекателен потенциал. Геотопът не е подходящ за развиване на развлекателни дейности, особено след рекултивацията му със строителни отпадъци.

Достъп и туристическа инфраструктура. Достъпът е по черен път.

Експертна карта (количествена оценка).

Фиг. 2 Общ изглед от кариерата. Поглед на изток.

Фиг. 3 Поглед към кариерата – обхождане на района

Фиг. 4 и 5. Кръстосано наслояване от рахло споени горномiocенски пясъчници и конгломерати

Литература

- Коньовска, Р., Христова, Л., Николов, В., Далакчиева, С.2, Н. Марков, Г.Н., Клайн, Л., Николай Спасов, Н. „ Търсене на изчезналия свят. Теренни палеонтологични проучвания в района на Източна България, Бургас. Ще бъде публикувана в Известия на музеите в Югоизточна България, том 28
- Николов, И. 1985. Каталог на находищата на терциерни бозайници в България. Палеонтология, стратиграфия и литология, 21, 43-62.
- Петрова, А., Е. Василев, Л. Михайлова, А. Симеонов, Е. Челебиев. 1980. Литостратиграфия части верхнего мела в Бургаском районе. – *Geologica Balcanica*, 10, 4, 23-68.
- Петрова, А., С. Савов, Л. Филипов. 1995. Геоложка карта на България М 1:100 000, к.л. Ямбол. Геология и Геофизика АД, София.
- Савов, С., Л. Филипов. 1995. Обяснителна записка към Геоложка карта на България М 1:100 000, к.л. Ямбол. Геология и Геофизика АД, София, 49.
- Folk, R., P. Andrews, D. Lewis. 1970. Detrital sedimentary rock classification for use n New Zeland. *New Zeland Journ. Geol. Geophys.* 13, p. 955.